

« zurück blättern vor »

KLAPA I subst. f., ab 1564. **1)** ‘beweglicher Verschluss, Abdeckung’ – ‘ruchoma pokrywa zamykająca otwór lub zasłaniająca coś’: 1777 Os.Fiz. 323, L *Pompa składa się z rury, z klapy, z stępla*. o (1898) 1905–1907 ENCLW *Klapy na oczy przy uprzęży konia służą rzekomo dla ozdoby i mają zapobiegać płoszeniu się koni*. o 1948 Lissa Zarys 269, DOR *Flet składa się z długiej, równomiernie szerokiej rury z odpowiednią ilością otworów i klap, służących do ich zamykania*. o 1951 Ward.Wyłom 102, DOR *Z radością zauważył brak kłódki u klapy piwnicy. Wsunął się przez otwór po drabinie w dół*. – (SŁA), L, SWIL, SW, LSP, DOR sowie BAN. **2)** ‘Aufschlag am Kragen eines Mantels, Anzugs usw.’ – ‘wyłóg przy kołnierzu płaszcza, marynarki itp.’: 1775–1806 Teat.38 297, L *Suknia zrobiona po Angielsku, z klapami i bulionami*. o (1846) 1896–1897 Bog.Rodin II 208, DOR *Roztwarte szerokie klapy kaftanika pozwalały widzieć na piersiach śnieżnej białości koszulę z przezroczystego batystu*. o (1869) 1952 Lam Świat 53 *pod lewą klapą jego żakietu, w miejscu, gdzie inni ludzie miewają serce*. o (1913) 1953 Grusz.An.Żak. 93, DOR *Miał czapkę starą i wytartą, z obwisłymi na uszy klapami, i równie stare i zniszczone ubranie*. o (1948) 1949 Andrż. Popiół 89, DOR *Oburącz uchwyciłszy go za klapy marynarki, pchnął w przeciwny, mroczny kąt*. – (SŁA), L, SWIL, SW, LSP, DOR sowie BAN. **3)** ‘beweglicher Teil eines Tischblattes’ – ‘opuszczana część blatu stołowego’: SWIL, SW sowie TROI. **4)** ‘Ohrläppchen, Bezeichnung des Ohres bei bestimmten Tierarten’ – ‘zwisające ucho u zwierzęcia’: [hapax] (1911) 1948 Weys.Józ.Sob. 5, DOR *[Suka] nastroszyła do połowy czarne, aksamitne klapy*. – SWIL (zool.), SW (m.u.), DOR (przestarz.). o **Etym:** nhd. *Klappe* subst. f., ‘beweglicher Deckel, Aufschlag an Kleidungsstücken, Ventil’, GRI. o **Komp:** *klapouchy* adj., ‘Hängeohren habend’, bel. seit 1564, MAČZ, zuerst geb. MAČZ; *trójklapowy* adj., ‘drei Klappen habend (über Blätter)’, bel. seit vor 1919, SW, zuerst geb. SW. o **Der:** *klapka* subst. f., ‘Ärmelaufschlag’, 1769–1777 Zab. 9 364, L, zuerst geb. TR, nur für Inh. 2; *klapka* subst. f., ‘Ohrläppchen’, 1779–1780 Kluk Zw. 1 44, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 4; *klapka* subst. f., ‘Ventil, Deckel’, (1782) 1794 Bud.Wiej. 343, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 1; *klapkowy* adj., 1785 Bot.Nar. 56, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *klapkowaty* adj., ‘klappenartig’, 1805 Jundz.Bot. 2 27, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *klapka* subst. f., ‘Herzklappe’, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *klapka* subst. f., ‘Fliegenklatsche’, (†1861) 1880 Chodź. Pisma I 435, DOR, zuerst geb. SW; *klapiasty* adj., ‘herabhängend’, 1934 Wroń.Pam. 212, DOR, zuerst geb. SW, nur für Inh. 4; *klapowy* adj., ‘*zawór klapowy* = Klappenventil’, zuerst geb. DOR, nur für Inh. 1; *klapki* subst. plt., ‘leichte Pantoffeln’, [hapax] 1965 Tryb.Ludu 155, DOR, zuerst geb.

DOR. ❖ *Klapa* bzw. *klapka* wurde wohl in verschiedenen mehr oder weniger konkreten Bedeutungen in der 1. Hälfte des 18. Jhs. (vgl. die Buchung bei TROTZ) entlehnt. Spätere Entlehnungen wurden wohl als Erweiterung von bereits entlehnten Bedeutungen von *klapa* bzw. *klapka* verstanden. In einigen Fällen ist *klapka* kein polnisches Derivat, sondern direkt vom deutschen Vorbild mit dem polnischen Suffix abgeleitet bzw. entlehnt.

« zurück blättern vor »